

แนะนำร่างรธน.พบครึ่งทาง

ไทยโพสต์ ● เปิดเวทีถกปัญหาชาติ นักวิชาการชี้ 2 ทศวรรษพบสาเหตุหลักฝ่ายการเมืองอ้างความชอบธรรมประชาธิปไตย แต่อีกฝ่ายอ้างหลักนิติธรรม แนะนำรัฐธรรมนูญต้องจัดดุลยภาพให้ชัดเจน เพราะสองเรื่องแยกจากกันไม่ได้ “ทีดีอาร์ไอ” เสนอประชาธิปไตยแบบหนา สะท้อนความคับข้องของแต่ละฝ่าย หากเอาชนะอย่างเดียวประเทศไปไม่ได้ ขณะที่ตุลาการศาล รธน. เชื่อ “มีชัย” จะทำให้ฝ่ายตุลาการมีความเข้มแข็งดูแลอำนาจฝ่ายบริหาร โพลพบประชาชนหนุนเลือกตั้งระบบแบ่งสรรปันส่วน แต่ก็อยากได้นายกฯ มาจากการเลือกตั้งโดยตรง

เมื่อวันเสาร์ ที่ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ สถาบันพระปกเกล้าได้จัดงานประชุมวิชาการหัวข้อ “หลักนิติธรรม รัฐธรรมนูญประชาธิปไตย ต่างมุมมอง ต่างความเข้าใจ” โดยมีนายจรัญ ภักดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ, นายบรรเจิด สิงคะเนติ คณบดีคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า), นายสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) และนางถวิลวดี บุรีกุล อธิบดีกรมการกีฬาร่างรัฐธรรมนูญ เป็นวิทยากรร่วมเสวนา

นายจรัญกล่าวว่า หลักนิติธรรมไม่ได้มีความสำคัญเฉพาะในระบบประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ควรต้องกว้างขวางและครอบคลุมระบบบริหารอำนาจทุกรูปแบบ หลักนิติธรรมในหลักของกฎหมายไทยเป็นหลัก การพื้นฐานของระบบการปกครอง

อ่านต่อหน้า 10

แนะนำ รธน.

ระบบการเมือง ระบบกฎหมาย ระบบงานยุติธรรม และการใช้อำนาจ ดุลยพินิจ ตามอำนาจหน้าที่ทุกรูปแบบ ผู้ที่เข้ามาใช้อำนาจจะฝ่าฝืนขัดแย้งต่อหลักนิติธรรมไม่ได้ อย่างที่บัญญัติหลักนิติธรรมไว้ในมาตรา 3 วรรค 2 และวรรค 1 ของรัฐธรรมนูญปี 2550 ว่า

เป็นการใช้อำนาจอธิปไตยของคนไทย โดยใช้กำกับไว้ที่วรรค 2 ว่า การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าอยู่ในระดับไหนก็ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม ซึ่งเป็นหลักการที่ชัดเจนว่าไม่ใช่ปรัชญาโดยทั่วไป

“อย่างไรก็ตาม ยังคงเป็นกรอบความคิดของนักกฎหมาย หลักนิติธรรมต้องสอดคล้องกับมาตรฐานของสังคมโลก ไม่ว่าจะเกิดจากการตกลงระหว่างประเทศหรือจารีตประเพณีระหว่างประเทศ ถ้าหลักนิติธรรมของประเทศไหนแคบ จะโดนมองว่าเป็นตัวร้าย ซึ่งควรรวมไปถึงหลักสิทธิมนุษยชนและหลักมนุษยธรรม เช่นการรับคนพิการเข้าทำงาน ดังนั้นแล้วหลักนิติธรรมในรัฐธรรมนูญฉบับที่ 18 ควรมีการเผยแพร่ให้รู้ว่ามีตัวอย่างการใช้หลักนิติธรรมในเรื่องสิทธิมนุษยชนด้วย” นายจรัญ ระบุ

นายบรรเจิดกล่าวว่า สังคมไทยเดินมาสู่จุดที่หลักนิติธรรมและประชาธิปไตยเผชิญหน้ากัน โดยผู้ที่ร่างรัฐธรรมนูญจะต้องดุลยภาพให้ได้ การพัฒนาหลักนิติธรรมของรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งในแง่การต่อสู้ทางการเมืองหลักประชาธิปไตยจะอยู่เหนือก่อน เมื่อถึงจุดหนึ่งหลักประชาธิปไตยอย่างเดียวไม่พอ หลักนิติธรรมจะต้องเข้ามาสู่ดุลยภาพ จึงเกิดความขัดแย้งกัน ซึ่งประเทศไทยถึงจุดที่ว่าจะดุลยภาพระหว่างประชาธิปไตยกับนิติธรรมอย่างไร เป็นประเด็นที่เกิดขึ้นก่อน 22 พ.ค. 57 ที่ฝ่ายหนึ่งอ้างว่า ในการแก้รัฐธรรมนูญว่ามีอำนาจ การที่ศาลรัฐธรรมนูญเข้ามาตรวจสอบทำได้หรือไม่เพียงใด

ปชต.ขัดแย้งนิติธรรม

“เกือบ 2 ทศวรรษ ประเทศไทยพบปัญหานี้มาตลอด ฝ่ายการเมืองอ้างความชอบธรรมในประชาธิปไตย อีกฝ่ายหนึ่งยึดหลักนิติธรรมซึ่งเป็นปัญหาของสังคมไทย ทั้งนี้ 2 หลักเชื่อมโยงกับประชาชน มีความสัมพันธ์ในการจัดองค์ของรัฐ การใช้อำนาจนิติบัญญัติ ความสัมพันธ์เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และความสัมพันธ์ในกรณีขัดแย้ง โดยในเรื่องนี้ต้องดูประเด็นที่ความขัดแย้งอยู่ตรงไหน หากเป็นเรื่องสิทธิของประชาชนต้องถือว่าหลักนิติธรรมเหนือกว่าหลักประชาธิปไตย เพราะถือคุณค่าของปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ”

นายบรรเจิดเสนอว่า การร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ควรที่จะมีความชัดเจนในเรื่องของการ

ก่อตั้งนโยบายประชานิยม ว่าควรจะมีเกณฑ์ได้หรือไม่ รัฐสภาควรเข้ามามีการตรวจสอบอย่างไร เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการทุจริตเชิงนโยบาย กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญในวันนี้ ก็ต้องจัดดุลยภาพที่ชัดเจน เพราะอย่างไรหลักประชาธิปไตยและหลักนิติธรรมก็ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เป็นเสมือนเสา 2 เสาที่อิงกันเพื่อให้มีความมั่นคง

ขณะที่นางถวิลวดีกล่าวว่า นิติธรรมในประเทศไทยมี 3 มิติ 1. มิติเชิงสถาบัน มีสิ่งที่คาดหวังอยู่มาก เป็นมาตรฐานในการออกกฎหมาย การบังคับใช้ การติดตาม การตัดสิน แต่ก็มีสิ่งที่ท้าทาย อย่างเรื่องการแบ่งแยกอำนาจ การเข้าสู่อำนาจ โดยทางออกคือรัฐธรรมนูญต้องเขียนการปฏิรูปโครงสร้างให้ชัด 2. แนวคิด สิ่งที่คาดหวังคือบรรทัดฐาน ค่านิยมที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม แต่ก็มีคำถามในเรื่องความคิดต่าง ความแตกแยก ซึ่งเราต้องมีการออกแบบสังคมว่าจะเป็นอย่างไง มีจิตวิญญาณของประชาธิปไตย จึงเป็นที่มาว่าทำไม่สื่อและภาคประชาสังคมจึงมีความสำคัญ เพราะองค์กรที่ทางการเมืองมากเกินไปไม่สามารถทำตรงนี้ได้ และ

3. การปฏิบัติ ที่จะต้องมีการเคารพกติกา แต่ก็มีปัญหาในเรื่องการละเว้น เลือปฏิบัติ ซึ่งเราก็ต้องสร้างบรรยากาศตรงนี้ สังคมไทยบางคนถูกเลือกปฏิบัติ เนื่องจากทุกพลภาพ เพราะอ่อนด้อยทางกายภาพ แสดงว่าสังคมไทยมองที่รูปร่างหน้าตา รองลงมาคือเรื่องการศึกษา ซึ่งมันสวนทางกับหลักสิทธิมนุษยชน

ด้านนายสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ กล่าวว่าประชาธิปไตยมีอยู่ 2 รูปแบบ ได้แก่ ประชาธิปไตยแบบพื้นฐานหรือแบบบาง คือมีการเลือกตั้งเสรีเป็นธรรม กับอีกรูปแบบหนึ่งคือประชาธิปไตยแบบหนา โดยจะมีมิติที่กว้างขวางเยอะกว่า ซึ่งรวมไปถึงเรื่องนิติธรรม คือมีกลไกตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ว่าไปแล้วก็เป็นสิ่งสะท้อนความคับข้องใจของคนเลื้อไหล่อง รวมถึงเรื่องการเมืองที่เป็นกลาง ซึ่งสะท้อนความคับข้องใจของทั้งสองฝ่าย เรื่องของสิทธิการเลือกตั้งที่คนเลื้อแดงต้องการมากในความเท่าเทียมด้านกฎหมาย ต้องการควบคุมทหารโดยพลเรือน เรื่องของเสรีภาพของปัจเจกชน คนกลุ่มน้อย สื่อและประชาสังคม

“ทางออกของความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศไทย และไปสู่จุดที่สมบูรณ์ก็โดย

การทำให้เกิดประชาธิปไตยแบบหนา ในไทยเรามีความจำเป็นจะต้องอยู่บนเส้นทางประชาธิปไตย และในวิถีประชาธิปไตยมีโจทย์ใหญ่คือการจะตรวจสอบเสียงข้างมากได้อย่างไร” นายสมเกียรติกล่าว

นายสมเกียรติกล่าวว่า ประชาธิปไตยและหลักนิติธรรมมีความขัดแย้งกันโดยตัวของมันเอง อย่าไปคิดฝันอย่างสวยงามว่าเรื่องเหล่านี้จะสามารถไปด้วยกันได้โดยง่าย ตนไม่เชื่อเช่นนั้น การมีรัฐบาลเสียงข้างมาก การสร้างรัฐให้เข้มแข็ง ก็จะมีโอกาสละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่ก็ยังมีโอกาสประสานความขัดแย้งถ้าทำได้ดี และนำไปสู่ประชาธิปไตยแบบหนาจะทำให้เกิดทางออก แต่หากพยายามจะเอาชนะกันเพียงอย่างเดียวโดยไม่ใส่ใจความคับข้องใจของอีกฝ่าย จะทำให้เราไม่ได้อะไรเลยสักอย่าง **‘จรัญ’ ไม่กลางแกลง ‘มีชัย’**

นายจรัญให้สัมภาษณ์หลังการเสวนาถึงกรณีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) เสนอให้แยกศาลรัฐธรรมนูญออกจากองค์กรอิสระว่า ศาลรัฐธรรมนูญถ้าจะมีไว้ ก็ควรมีในฝ่ายตุลาการ ถ้าไม่เช่นนั้นก็ไม่มีประโยชน์ เพราะระบบตรวจสอบที่มีฐานอ่อนแอและถูกครอบงำโดยผู้ทรงอำนาจได้ระบบนั้น อันตรายยิ่งกว่าไม่มี เพราะนอกจากจะใช้ตรวจสอบอำนาจไม่ได้แล้ว ยังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกดขี่ข่มเหงฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยได้ด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย”

ผู้สื่อข่าวถามว่า เชื่อกันใน กรธ.มากน้อยเพียงใด นายจรัญกล่าวว่า มีความเชื่อมั่นมากที่สุด โดยเฉพาะนายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธาน กรธ. เพราะเป็นปรมาจารย์ทางกฎหมายของประเทศคนหนึ่ง ในปัจจุบันตนอยู่ในฐานะเสมือนเป็นลูกศิษย์ก็ได้ เพราะฉะนั้นไม่มีอะไรกลางแกลง

เมื่อถามถึงความเชื่อมั่นว่ามีมากเพียงใดที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะไม่มีการปรับแก้ในส่วนขอระบบศาลรัฐธรรมนูญ นายจรัญกล่าวว่า ตนมั่นใจในสถานะที่รัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี 2540 ถึงปี 2550 สืบเนื่องกันมาเป็นเวลา 18 ปี ยืนยันมั่นคงว่าองค์กรตรวจสอบข้อพิพาทระหว่างรัฐธรรมนูญ ควรอยู่ในฐานะเป็นศาลเป็นฝ่ายตุลาการ ไม่ใช่เป็นเพียงคณะกรรมการคณะใดคณะหนึ่งซึ่งไม่มีกำลังมั่นคงพอที่จะดูแลอำนาจในการทำหน้าที่นี้

วันเดียวกัน นายอมร วาณิชวิวัฒน์ โฆษก กรธ. กล่าวถึงเสียงวิจารณ์ระบบการเลือกตั้งของ กรธ.จะเกิดการทุจริตที่รุนแรงและทำให้รัฐบาลจะอ่อนแอ ว่าไม่คิดว่าจะเป็นเช่นนั้น กรธ.พยายามออกแบบให้รัฐธรรมนูญออกมาดีที่สุด รูปแบบการเลือกตั้งนี้ หากพรรคคัดสรรส่งคนที่ดีที่สุดมาให้ประชาชนเลือกในทุก

เขต พวกเขาก็อาจจะได้คะแนน ส.ส.เขตแบบล้มหลามได้ อาจจะเกินครึ่งหนึ่ง สามารถจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวได้ด้วยซ้ำ ไม่จำเป็นว่าระบบนี้จะทำให้เป็นรัฐบาลผสมเพียงอย่างเดียว ดังนั้นหากไม่ยอมได้รัฐบาลผสม แต่ละพรรคก็ต้องพยายามคัดเลือกคนที่มีความสามารถ และออกแบบนโยบายของพรรคให้ดี

ส่วนข้อกังวลว่าจะทำให้การทุจริตรุนแรงมากขึ้นนั้น รัฐธรรมนูญยังมีกลไกอื่นๆ เพื่อป้องกันการทุจริต เช่น บทลงโทษของคนที่ทุจริตที่จะถูกตัดสิทธิ์ตลอดชีวิต หรือการยุบพรรคที่ยังมีอยู่หากกรรมการหรือคนทั้งพรรครู้เห็นและทำการทุจริต ซึ่งเราก็จะไปลงรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ หากประชาชนออกมาใช้สิทธิเกินกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ การซื้อเสียงก็แทบไม่มีผลเมื่อดูจากผลการวิจัยการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านๆ มา

ปชป.หนุนตัดสิทธิ์ชั่วชีวิต

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและอดีต ส.ส.สงขลา พรรคประชาธิปัตย์ กล่าวถึงแนวคิดการตัดสิทธิ์ทางการเมืองกับผู้ที่ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่และทุจริตเลือกตั้งว่า ควรตัดสิทธิ์คนโกงทุกประเภทตลอดชีวิตไม่ให้มีส่วนในตำแหน่ง ทั้งด้านการเมืองในทุกระดับ แต่บางฝ่ายยังอ้างว่าในโทษของการเว้นวรรคทางการเมืองที่เคยทำผิดและถูกลงโทษมาแล้ว และจะถูกย้อนหลังหรือไม่นั้น กรธ.ก็สามารถออกแบบโดยบัญญัติในรัฐธรรมนูญห้ามมิให้บุคคลเหล่านี้ที่เคยเว้นวรรคการเมือง หรือถูกดำเนินคดีถึงที่สุดโดยจำคุกหรือต้องคำพิพากษาให้จำคุก ไม่ให้มีสิทธิ หรือขาดสิทธิในการลงรับสมัครเลือกตั้งได้ ตนขอสนับสนุนแนวคิด กรธ.และรัฐบาลที่จะกวาดขยะออกจากบ้านเมือง เพื่อให้สัมพันธ์เป็นยุคปฏิรูปประเทศ และขอให้ทำจริง

นายชาวลิต วิชยสุทธิ์ รักษาการรองเลขาธิการพรรคเพื่อไทย กล่าวว่า จากการปรึกษาหารือกับผู้อาวุโส ผู้มีประสบการณ์ทุกวงการ ตกลงทิศทางความคิดว่าประเทศไทยมีความพร้อมทุกอย่าง ทั้งสภาพภูมิประเทศ ที่ตั้ง ทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ แต่ระบบการเมืองบ้านเราไม่มีเสถียรภาพ การเมืองไม่มั่นคง ดังนั้น คนมีความรู้ ความสามารถรุ่นใหม่ ๆ จึงขาดที่จะอาสาเข้ามาทำงานการเมืองที่ไม่มั่นคง ไม่มีเสถียรภาพ โจทย์ของเราคือ เราอยู่คนเดียวในโลกใบนี้ไม่ได้ ถ้าอาสาเข้ามาทำงานให้บ้านเมืองอย่างบริสุทธิ์ใจจริงๆ ก็ให้ถอยคนละก้าว ร่วมมือกันสร้างกติกาที่จะอยู่กันอย่างสงบ ตนคิดว่าไม่เกินความสามารถของผู้รู้ทั้งหลายที่จะทำกติกาให้บ้านของเรามีเสถียรภาพมั่นคงสืบไป

ด้านกรุงเทพโพล โดยศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เปิดเผยผลสำรวจความคิดเห็นของ

ประชาชนเรื่อง “ประชาชนคิดอย่างไรกับแนวคิดการเลือกตั้งแบบใหม่ “ระบบจัดสรรปันส่วนผลม” โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 1,229 คน จากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ พบว่า ข้อดีของแนวคิดการเลือกตั้งแบบใหม่ในประเด็น “การใช้บัตรเลือกตั้งในเดียวทำให้เข้าใจง่ายในการลงคะแนน” ประชาชนร้อยละ 86.9 เห็นด้วยมากที่สุด

รองลงมาร้อยละ 81.0 เห็นด้วยกับประเด็น “คุณสมบัติของผู้ที่ลงสมัครเลือกตั้งที่กำหนดให้ใครที่ทุจริตการเลือกตั้งจะถูกตัดสิทธิ์ตลอดชีวิต”, ร้อยละ 69.8 เห็นด้วยกับประเด็น “การเลือกตั้งระบบใหม่เป็นการคำนึงถึงคะแนนของประชาชนทุกเสียงที่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยคะแนนเสียงที่ไม่ได้รับเลือกจะไม่ถูกตัดทิ้งไป”, ร้อยละ 69.6 เห็นด้วยกับประเด็น “การเลือกตั้งระบบใหม่ช่วยยกระดับให้ประชาชนออกมาเลือกตั้ง เพราะถึงแม้ว่า ส.ส.ที่ตนเลือกไม่ได้รับเลือกตั้ง แต่ยังสามารถเข้าไปนั่งร่วมในระบบบัญญัติรายชื่อได้”

ร้อยละ 64.5 เห็นด้วยกับประเด็น “การเลือกตั้งระบบใหม่เป็นวิธีการปรองดอง คือให้คะแนนเฉลี่ยกับทุกพรรคการเมืองตามสมควร”

เมื่อถามประชาชนว่าชอบแนวคิดการเลือกตั้งรูปแบบใดมากกว่ากัน ระหว่างการเลือกตั้งแบบเก่าที่ทำให้มีรัฐบาลที่เข้มแข็ง แต่ไม่น่าจะแนเสียงทุกเสียงของประชาชนมาใช้ กับแนวคิดแบบใหม่ที่อาจทำให้มีรัฐบาลผสมหลายพรรคแต่ไม่น่าจะแนเสียงทุกเสียงมาใช้ พบว่า ร้อยละ 61.9 ชอบแนวคิดการเลือกตั้งแบบใหม่ “ระบบจัดสรรปันส่วนผลม” มากกว่า ขณะที่ร้อยละ 27.4 ชอบการเลือกตั้งระบบเดิมมากกว่าที่เหลือร้อยละ 10.7 ไม่แน่ใจ

สุดท้ายเมื่อถามว่า ต้องการเลือกนายกรัฐมนตรีด้วยรูปแบบใด พบว่า ร้อยละ 73.4 ต้องการเลือกนายกรัฐมนตรีได้เองโดยตรง ขณะที่ร้อยละ 21.8 ต้องการเลือกโดยผ่าน ส.ส.ในสภา และร้อยละ 4.8 ไม่แน่ใจ.